

تعداد صفحه: ۴	نیمسال اول	ساعت شروع: ۱۱ صبح	رشته:	نمونه آیت خامنه ای	آزمون: فارسی (۱)
زمان: ۷۰ دقیقه	تاریخ آزمون: ۱۴۰۱/۱۰/۱۳	نام و نام خانوادگی:			پایه دهم دوره دوم متوسطه
نمره	سؤالات				ردیف
قلمرو زبانی (۸ نمره) معنی واژه ، املا ، دستور					
۰/۵	معنی هر یک از واژه های مشخص شده را بنویسید. (آ) بر تالابی از خون خویش / در گذرگاه تاریخ ایستاده ای . (ب) مکاری از ما سی دینار مغربی می خواست.				۱
۰/۵	معادل درست توضیح زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید. « طرح هایی مرکب از پیچ و خم های متعدد که شبیه عناصر طبیعت هستند. » (مُقَرَّس / اسلیمی)				۲
۰/۵	معنای واژه « راست » در کدام بیت با معادل امروزی آن یکسان نیست ؟ (آ) باده در جام آبگینه گهر (ب) تا بدانجا رسید کز چپ و راست راست چون آب خشک و آتش تر های و هوایی بر آسمان برخاست				۳
۰/۵	معنای واژه « داد » در کدام بیت ، یکسان نیست ؟ (آ) تا کی ندهی داد من ای داد ز دستت (ب) یارم به وفا وعده بسی داد و جفا کرد رحم آر که خون در دلم افتاد ز دستت هر وعده که آنم به جفا داد ، وفا کرد				۴
۰/۲۵	در سروده زیر ، رابطه معنایی بین واژه های مشخص شده ، از کدام نوع است ؟ « هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در حضیض هم می توان عزیز بود / از گودال بپرس »				۵
۰/۲۵	واژه « کُشت » در کدام یک از دو بیت زیر ، به معنای « خاموش کردن » به کار رفته است ؟ (آ) گر گواهِش بیارم که مرا زلف تو کشت (ب) به بالین شه آمد تیغ در مش حُسن او لرزه بر اندام گواه اندازد جگرگاهش درید و شمع را کشت				۶
۰/۵	املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (آ) در مقابله جفا وفا کرد و در مقابل (لعیمی / لثیمی) کریمی کرد. (ب) دیوار شهر ، خراب شده است ، آن را (امارت / عمارت) باید کردن .				۸
۰/۵	در هریک از موارد زیر ، یک نادرستی املايي وجود دارد ؛ آن ها را بیابید و درست هریک را بنویسید. (آ) شفق ، آینه دار نجابت / و فلق ، محرابی / که تو در آن / نماز صبح شهادت گذارده ای . (ب) خدای تبارک و تعالی ، همه بنده گان خود را از عذاب قرض و دین فرج دهد ، بحق الحق و أهله .				۹
۰/۲۵	در گروه کلمه های زیر ، سه مورد نادرستی املايي وجود دارد؛ درست هریک را بنویسید. « مصلخ گرمابه - هازم و محتاط - تراز و تعادل - اهل و عیال - بشریت رهگذار - آب عجل »				۱۰
۰/۵	تفاوت معنایی « که » را در دو جمله زیر بیان کنید. (آ) گفتم اکنون که ما را در حمام گذارد. (ب) خواستم به گرمابه روم تا گرم شوم که هوا سرد بود و جامه نبود.				۱۱
۰/۵	در هریک از موارد زیر ، نوع حذف فعل را تعیین کنید. (آ) سر و زرو دل و جانم ، فدای آن یاری (ب) این قصه عجیب ترین قصه هاست ؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بود: هم محنت بود ، هم شادی.				۱۲

۰/۵	۱۳	در گروه اسمی «این هر دو حال»، «هسته و وابسته» را مشخص کنید.
۰/۲۵	۱۴	با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. «در غربتم چو کسی آشنا نمی‌باشد / به شهر خویشم اگر آشنا بود غم نیست» «صبا بر آن سر زلف از دل مرا بینی / ز روی لطف بگویش که جا نگه دارد» (آ) یک واژه «دو تلفظی» در بیت بیابید و بنویسید. (ب) نقش دستوری «ضمایر پیوسته (متصل)» مشخص شده در بیت را به ترتیب بنویسید.
۰/۵	۱۵	کاربرد معنایی پسوند «-ک» را در واژه‌های زیر بنویسید. «خورجینک»: «دمک»:
۱	۱۶	نقش دستوری واژه‌های مشخص شده در ابیات زیر را بنویسید. «گشت یکی چشمه ز سنگی جدا / غلغله زن، چهره نما، تیزپا» «بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت»
قلمرو ادبی (۴ نمره) آرایه‌های ادبی، حفظ شعر		
الف) آرایه‌های ادبی (۳ نمره)		
۰/۲۵	۱۷	در کدام یک از دو بیت زیر، آرایه «حس آمیزی» وجود دارد؟ آن را مشخص کنید. (آ) خاک از نفس باد صبا بوی خوشت یافت / بر بوی خوشت، روی هوا رقص کنان شد (ب) گذشت عمر و نکردی کلام خود را نرم / تو را چه حاصل از این آسیای دندان است؟
۰/۲۵	۱۸	شاعر در بیت زیر، برای بیان «علت سرسبزی همیشگی درخت سرو» از چه آرایه‌ای سود برده است؟ «چو سرو از راستی برزد علم را / ندید اندر جهان تاراج غم را»
۰/۵	۱۹	واژه «بنا» در کدام یک از مصراع‌های بیت زیر، آرایه «استعاره» ایجاد کرده است؟ دلیل خود را بنویسید. «برکن ز بن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم برکند»
۰/۵	۲۰	حذف کدام یک از پایه‌های تشبیه (مشبه / مشبه به)، سبب پدید آمدن آرایه «استعاره» در بیت زیر شده است؟ «زین کاروانسرای، بسی کاروان گذشت / ناچار، کاروان شما نیز بگذرد»
۰/۵	۲۱	واژه‌های «مسجع» را در عبارت زیر مشخص کنید. «برادران یوسف، چون او را زیادت نعمت دیدند و یعقوب را بدو میل و عنایت دیدند، آهنگ کید و مکر و عداوت کردند تا مگر او را هلاک کنند.»
۱	۲۲	هریک از قسمت‌های مشخص شده در موارد زیر، چه آرایه‌ای دارد؟ (آ) بر تیرجورتان ز تحمل سپر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد (ب) تویی رزاق هر پیدا و پنهان / تویی خلاق هر دانا و نادان (پ) تو تنها تر از شجاعت / در گوشه روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای / به پاسداری از حقیقت
ب) حفظ شعر (۱ نمره)		
۰/۵	۲۳	(آ) مصراع دوم بیت زیر در کدام گزینه، به درستی ذکر شده است؟ «تا عهد تو دربستم، عهد همه بشکستم» (۱) بعد از تو روا باشد نقض همه پیمان‌ها (۲) کوتاه نظری باشد، رفتن به گلستان‌ها
۰/۵		(ب) مصراع اول بیت زیر را بنویسید. «.....» که نگین پادشاهی، دهد از کرم گدا را»

قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب

معنی و مفهوم نثر (۲/۵ نمره)

۰/۲۵	۲۴	تا از ننگ رسته باشی.
۰/۲۵	۲۵	رنج هیچ کس ضایع مکن .
۰/۲۵	۲۶	شهر را از عدل ، دیوار کن .
۰/۲۵	۲۷	سودای آتش بگرفت.
۰/۲۵	۲۸	شوخ از خود باز کنیم.
۰/۲۵	۲۹	چون از در ، دررفتیم.
۰/۵	۳۰	موی سر با نکرده بودیم.
۰/۵	۳۱	تدبیر برادران ، بر خلاف تقدیر رحمان آمد.

معنی و مفهوم نظم (۲/۵ نمره)

۰/۵	۳۲	تویی رزاق هر پیدا و پنهان
۰/۵	۳۳	در بُنِ این پرده نیلوفری / کیست کند با چون منی همسری؟
۰/۵	۳۴	هر چه در سوی تو ، حسینی شد / دیگر سو یزیدی ...
۰/۵	۳۵	وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب / بر دولت آشیان شما نیز بگذرد
۰/۵	۳۶	گرت هواست که معشوق نگسلد پیوند

درک مطلب (۳ نمره)

۰/۲۵	۳۷	مفهوم « توصیف ناپذیری خداوند » ، از کدام بیت زیر ، دریافت می شود؟ (آ) زهی گویا ز تو ، کام و زبانم تویی هم آشکارا ، هم نهانم (ب) هر آن وصفی که گویم ، بیش از آنی یقین دانم که بی شک ، جانِ جانی
۰/۲۵	۳۸	در مصراع : « ابر ز من ، حامل سرمایه شد » ، مقصود از « سرمایه » چیست؟

۰/۲۵	طبق بیت زیر ، رمز موقّیّت انسان در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟ « بلندی از آن یافت کاو پست شد در نیستی کوفت تا هست شد » (۱) تواضع و فروتنی (۲) پستی و حقارت	۳۹
۰/۲۵	حدیث: « الدَّهْرُ يَوْمَانِ ، يَوْمٌ نَكَتَ وَ يَوْمٌ عَلِيكَ » ، با کدام عبارت زیر ، ارتباط معنایی دارد؟ آ) به هر نیک و بد ، زود شادان و زود اندوهگین مشو که این فعل کودکان باشد. ب) هر که داد از خویشتن بدهد ، از داور مستغنی باشد.	۴۰
۰/۲۵	در شعر زیر ، عجز و ناتوانی عقل از چه چیزی بیان شده است؟ « چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سرِ کودکِ عقل می افتد. »	۴۱
۰/۲۵	بیت: « ما بارگه دادیم ، این رفت ستم بر ما / بر قصرِ ستمکاران ، گویی چه رسد خِذلان » با کدام بیت زیر هم مفهوم است؟ آ) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد ب) چون دادِ عادلان به جهان در ، بقا نکرد بیدادِ ظالمانِ شما نیز بگذرد	۴۲
۰/۲۵	در عبارت زیر ، انسان را به چه امری توصیه می کند ؟ « گندم نمای جو فروش نباش »	۴۳
۰/۲۵	در جمله « اثر غم و شادی پیش مردمان بر خود پیدا مکن » نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تأکید می کند؟	۴۴
۰/۵	در عبارت زیر ، به چه دلیل نویسنده معتقد است که: « مَثَلِ قرآن ، مَثَلِ آب روان است. » ؟ « و مَثَلِ قرآن ، مَثَلِ آب است روان ؛ در آب ، حیاتِ تن ها بود و در قرآن حیاتِ دل ها بود. »	۴۵
۰/۵	طبق سروده زیر ، به پرسش ها پاسخ دهید: « دوش ، مرغی به صبح می نالید یکی از دوستان مخلص را گفت باور نداشتیم که تو را گفتم این شرط آدمیّت نیست عقل و صبرم ببرد و طاقت و هوش مگر آواز من رسید به گوش بانگ مرغی چنین کند مدهوش مرغ ، تسبیح گوی و من خاموش » آ) « مرغ » مشغول چه کاری بود که « سعدی » را از خود بی خود کرد؟ ب) دوستِ سعدی از چه موضوعی شگفت زده شده است؟	۴۶